

memo

MP-/Vice-MP overleg

Kern

- Op vrijdag 27 augustus lagen 4 pakketten voor in de Vijfhoek. N.a.v. de vervolg overleggen gisteren was het verzoek meer focus aan te brengen en de discussie te structureren langs de lijn van wat er nog besloten moet worden. Dit memo bevat twee pakketten (pakket 2 en 3b) die kunnen dienen als startpunt van het gesprek.
- In beide pakketten wordt lastenverlichting vormgegeven via de introductie van een extra (derde) schijf in de inkomstenbelasting. In beide pakketten vindt herverdeling binnen het kindgebonden budget plaats om de (kinder)armoededoelstelling te behalen. Bovendien wordt in beide pakketten de huurtoeslag vereenvoudigd, waarbij een deel van de intensivering plaatsvindt in 2026¹ om zo een evenwichtiger koopkrachtbeeld te krijgen tussen werkenden en uitkeringsgerechtigden in 2025.
- Het belangrijkste verschil tussen de twee pakketten in dit memo is dat in pakket 3b aanvullend de algemene heffingskorting wordt verlaagd met € 435, waarmee de koopkracht van de groep uitkeringsgerechtigden en de onderste inkomensgroep wordt beperkt in 2025. De opbrengst hiervan wordt ingezet voor een tariefsverlaging van de inkomstenbelasting. Een andere manieren om op de verhouding tussen de groepen werkenden versus uitkeringsgerechtigden te sturen is via een verhoging van de arbeidskorting².
- Eerder is ook in kaart gebracht dat het uitstellen van het bevriezen van de dubbele AHK een alternatief kan zijn voor het uitstellen van de intensivering van de huurtoeslag omdat het vergelijkbare resultaten oplevert.
- Daarnaast is een nieuwe variant uitgewerkt op basis van variant 3b. Hierbij wordt in 2025 en 2026 de energiebelasting verlaagd in plaats van het nieuwe eerste tarief in de inkomstenbelasting. Deze variant treft u in de bijlage. Koopkrachtberekeningen vatten de verlaging van de energiebelasting echter niet goed, zoals uitgelegd in bijlage 1.

Leeswijzer

- Tabel 1 toont het cumulatieve koopkrachtbeeld (gem. p/jr) in 2025-2028 voor beide pakketten.
- Tabel 2 toont het koopkrachtbeeld voor afzonderlijke jaren (2025-2028) voor pakket 2.
- Tabel 3 toont het koopkrachtbeeld voor afzonderlijke jaren (2025-2028) voor pakket 3b.
- Tabel 4 toont het koopkrachtbeeld voor voorbeeldhuishoudens in 2025 voor beide pakketten.
- Tabel 5 toont de ontwikkeling van de armoedecijfers voor beide pakketten.
- Tabellen 6 en 7 tonen de invulling van beide pakketten.
- Tabellen 8 en 9 tonen de budgettaire tabellen voor beide pakketten.

¹ Harmonisatie afbouwpaden en lineair maken afbouw in 2025; verlaging eigen bijdrage 11,50 in 2026.

² Eerder zijn ook varianten 3a en 3c onderzocht. Deze pakketten bereiken hetzelfde doel als variant 3b, maar gebruiken respectievelijk de arbeidskorting en een tragere afbouw van de algemene heffingskorting. Deze zijn uitgebreid beschreven in het memo voor de vijfhoek van 27 augustus (bijlage 2).

- Figuur 1 en 2 tonen de uitkomsten van beide pakketten voor marginale druk.
- Tabel 10 toont de inkomensvoortgang bij de stap van uitkering naar werk (gemeten in 2028).

Resultaten van de doorrekeningen

Tabel 1. Cumulatief koopkrachtbeeld (gemiddeld) per jaar 2025-2028

Inkomensgroep 2025-2028	Basis (incl. correctie)	Pakket 2	Pakket 3b
1e (<=111% WML)	0,9%	0,9%	0,8%
2e (111-177% WML)	1,0%	1,0%	1,0%
3e (177-271% WML)	0,8%	0,8%	0,8%
4e (271-398% WML)	0,8%	0,8%	0,8%
5e (>398% WML)	0,8%	0,7%	0,8%
Inkomensbron			
Werkenden	0,8%	0,8%	0,8%
Uitkeringsgerechtigden	1,0%	0,9%	0,8%
Gepensioneerden	0,9%	0,9%	0,9%
Huishoudtype			
Tweeverdieners	0,8%	0,8%	0,8%
Alleenstaanden	0,9%	0,9%	0,8%
Alleenverdieners	0,8%	0,8%	0,8%
Kinderen			
Huishoudens met kinderen	0,6%	0,7%	0,7%
Huishoudens zonder kinderen	0,9%	0,8%	0,8%
Alle huishoudens	0,8%	0,8%	0,8%

Tabel 2. Koopkracht pakket 2 per jaar (met infasering)

Inkomensgroep	2025 basis	2025	2026	2027	2028
1e (<=111% WML)	1,7%	0,8%	0,9%	1,0%	0,8%
2e (111-177% WML)	1,4%	1,0%	1,0%	1,0%	0,8%
3e (177-271% WML)	1,0%	0,7%	0,7%	0,8%	0,9%
4e (271-398% WML)	0,8%	0,6%	0,6%	0,8%	1,0%
5e (>398% WML)	0,7%	0,5%	0,5%	0,8%	1,1%
Inkomensbron					
Werkenden	1,0%	0,7%	0,6%	0,8%	1,0%
Uitkeringsgerechtigden	2,6%	1,5%	0,8%	0,6%	0,8%
Gepensioneerden	1,0%	0,5%	1,1%	1,2%	0,7%
Huishoudtype					
Tweeverdieners	0,9%	0,6%	0,6%	0,9%	0,9%
Alleenstaanden	1,3%	0,8%	0,8%	0,9%	0,8%
Alleenverdieners	0,8%	0,5%	0,7%	0,8%	1,0%
Kinderen					
Huishoudens met kinderen	0,8%	0,6%	0,3%	0,8%	0,8%
Huishoudens zonder kinderen	1,1%	0,8%	0,7%	0,7%	1,1%
Alle huishoudens	1,0%	0,7%	0,8%	0,9%	0,9%

Tabel 3. Koopkrachtbeeld pakket 3b 2025-2028 per jaar (met infasering)

Inkomensgroep	2025 Basis (incl. correctie)	2025	2026	2027	2028
1e (<=111% WML)	1,7%	0,3%	0,9%	1,1%	0,8%
2e (111-177% WML)	1,4%	1,0%	1,0%	1,0%	0,8%
3e (177-271% WML)	1,0%	0,7%	0,7%	0,8%	0,9%
4e (271-398% WML)	0,8%	0,6%	0,6%	0,8%	1,0%
5e (>398% WML)	0,7%	0,5%	0,5%	0,8%	1,1%
Inkomensbron					
Werkenden	1,0%	0,7%	0,6%	0,8%	1,0%
Uitkeringsgerechtigden	2,6%	0,7%	0,8%	0,6%	0,9%
Gepensioneerden	1,0%	0,5%	1,1%	1,3%	0,8%
Huishoudtype					
Tweeverdieners	0,9%	0,6%	0,6%	0,9%	0,9%
Alleenstaanden	1,3%	0,7%	0,9%	0,9%	0,9%
Alleenverdieners	0,8%	0,5%	0,7%	0,8%	1,0%
Kinderen					
Huishoudens met kinderen	0,8%	0,6%	0,3%	0,8%	0,8%
Huishoudens zonder kinderen	1,1%	0,8%	0,7%	0,7%	1,1%
Alle huishoudens	1,0%	0,6%	0,8%	0,9%	0,9%

Tabel 4. Koopkrachtcijfers voorbeeldhuishoudens 2025, exclusief huurtoeslag

Koopkrachtcijfers	Pakket 2	Pakket 3b
<i>Werkenden:</i>		
Alleenverdiener met kinderen		
modaal	0,9%	1,3%
2 x modaal	0,3%	0,4%
Tweeverdieners		
modaal + ½ x modaal met kinderen	0,7%	0,8%
2 x modaal + ½ x modaal met kinderen	0,5%	0,7%
2½ x modaal + modaal met kinderen	0,8%	1,0%
modaal + modaal zonder kinderen	1,2%	1,3%
2 x modaal + modaal zonder kinderen	0,8%	1,1%
Alleenstaande		
minimumloon	1,4%	1,0%
modaal	1,2%	1,3%
2 x modaal	0,6%	1,0%
Alleenstaande ouder		
minimumloon	0,7%	1,0%
modaal	0,1%	0,4%
<i>Niet-werkenden</i>		
Sociale minima		
paar met kinderen	1,0%	0,8%
alleenstaande	1,8%	1,0%
alleenstaande ouder	0,0%	-0,1%
AOW (alleenstaand)		
(alleen) AOW	0,6%	0,2%
AOW +10000	1,2%	1,2%
AOW (paar)		
(alleen) AOW	0,8%	1,1%
AOW +10000	1,0%	0,9%
AOW +30000	0,2%	0,6%

Tabel 5. Ontwikkeling armoedecijfers pakketten 2 en 3b, 2024 (streefcijfers) t/m 2028

	Armoedecijfers 2024-2028	2024 (streefcijfer)	2025	2026	2027	2028
Pakket 2	Personen in armoede (%)	4,5%	4,3%	4,2%	4,2%	4,3%
	Kinderen in armoede (%)	4,7%	4,7%	4,7%	4,7%	4,7%
Pakket 3b	Personen in armoede (%)	4,5%	4,4%	4,3%	4,3%	4,4%
	Kinderen in armoede (%)	4,7%	4,7%	4,7%	4,7%	4,7%

Tabel 6. Invulling pakket 2 met infasering

Datum
26 augustus 2024

	Maatregel	Budgettaire in mln euro's (struc.)	Invulling
1	Koopkracht en lastenverlichting voor werkende middeninkomens	2.000	Drie tarieven in de inkomstenbelasting: <ul style="list-style-type: none"> Tarief eerste schijf wordt 35,55% in 2028. Tarief tweede schijf wordt 37,42% in 2028. Tarief derde schijf blijft 49,5% in 2028.
6c1	Envelop gerichte lastenverlichting burgers	0	
6c2	Compensatie burgers (inkomstenbelasting)	3.308	
47	Lastenverzwaring burgers via tarief eerste schijf	-395	
2	Bevriezen dubbele AHK bijstand	0	AHK-factor in de bijstand blijft 1,575 in 2025-2027
4	Terugdringen armoede: hoger kindgebonden budget	300	<ul style="list-style-type: none"> Verhoging kindbedragen met circa € 134 in 2025, oplopend tot circa € 358 in 2028. Aanpassing afbouwtraject (steiler afbouwen) van 6,75% naar 8,1% i.c.m. verhoging kindbedrag. Oplossen problematiek rondom elders verblijvende partner (circa € 6 mln. WKB).
5	Terugdringen armoede: verhogen huurtoeslag	500	<ul style="list-style-type: none"> Verlagen eigen bijdrage met circa € 11,50 per maand vanaf 2026 i.c.m. harmoniseren niet-AOW'ers met AOW'ers en het instellen van een lineaire inkomensafhankelijke afbouw vanaf 2025.*
	Caribisch Nederland		Reservering Caribisch Nederland conform comply-or explain.

*De structuurwijziging gaat pas in vanaf 2026 maar het effect van de lineaire afbouw wordt vast in 2025 benaderd als budgettaire invulling.

Tabel 7. Invulling pakket 3b met infasering

	Maatregel	Budgettaire in mln euro's (struc.)	Invulling
1	Koopkracht en lastenverlichting voor werkende middeninkomens	2.000	Drie tarieven in de inkomstenbelasting: <ul style="list-style-type: none"> Tarief eerste schijf wordt 35,11% in 2028. Tarief tweede schijf wordt 37,42% in 2028. Tarief derde schijf blijft 49,5% in 2028. Verlaging AHK met € 435 naar € 2.968 in 2025.
6c1	Envelop gerichte lastenverlichting burgers	0	
6c2	Compensatie burgers (inkomstenbelasting)	3.308	
47	Lastenverzwaring burgers via tarief eerste schijf	-395	
2	Bevriezen dubbele AHK bijstand	0	AHK-factor in de bijstand blijft 1,575 in 2025-2027
4	Terugdringen armoede: hoger kindgebonden budget	300	<ul style="list-style-type: none"> Verhoging kindbedragen met circa € 184 in 2025, oplopend tot circa € 412 in 2028. Aanpassing afbouwtraject (steiler afbouwen) van 6,75% naar 8,5% in 2028 i.c.m. verhoging kindbedrag.
5	Terugdringen armoede: verhogen huurtoeslag	500	<ul style="list-style-type: none"> Verlagen eigen bijdrage met circa € 11,50 per maand vanaf 2026 i.c.m. harmoniseren niet-AOW'ers met AOW'ers en het instellen van een lineaire inkomensafhankelijke afbouw vanaf 2025.*
	Caribisch Nederland		Reservering Caribisch Nederland conform comply-or explain.

*De structuurwijziging gaat pas in vanaf 2026 maar het effect van de lineaire afbouw wordt vast in 2025 benaderd als budgettaire invulling.

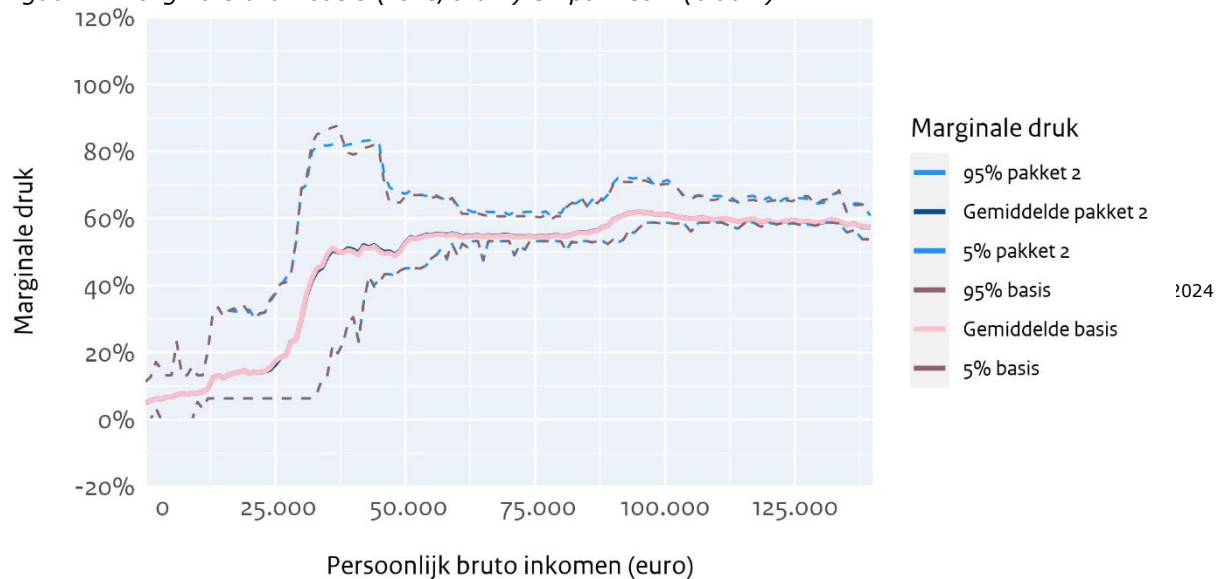
Tabel 8. Budgettaire tabel pakket 2

	Maatregel in mln euro's (min-teken is saldoverbeterend)	2024	2025	2026	2027	2028
1	Koopkracht en lastenverlichting voor werkende middeninkomens		650	1200	1650	2000
	w.v. inzet verlaging tarief eerste schijf		638	1222	1635	1991
4	Terugdringen armoede: hoger kindgebonden budget	0	300	300	300	300
	w.v. aanpak knelpunt niet vrijwillig elders verblijvende partner kindgebonden budget		0,5	6	6	6
	w.v. verhoging kindgebonden budget	23	291	425	555	667
	w.v. verhoging afbouwpercentage kindgebonden budget naar 8,10%		-11	-139	-265	-374
5	Terugdringen armoede: verhogen huurtoeslag	0	500	500	500	500
	w.v. afbouwpaden harmoniseren, en benaderen lineaire afbouw in 2025 en invoeren in 2026	PM	205	275	275	275
	w.v. verhogen huurtoeslag vanaf 2026		0	225	225	225
	w.v. terugsluis latere infasering ca. verhoging huurtoeslag d.m.v. lastenverlichting		225	0	0	0
6c1	Envelop gerichte lastenverlichting burgers		2500	2500	0	0
	w.v. inzet verlaging tarief eerste schijf		2500	2500	0	0
6c2	Compensatie burgers (inkomstenbelasting)		0	171	2941	3124
	w.v. inzet verlaging tarief eerste schijf		0	171	2941	3124
47	Lastenverzwaring burgers via tarief eerste schijf		0	0	-165	-339
	Reservering Caribisch Nederland		15	15	15	15
	Dekking Caribisch Nederland uit reeksen 1, 2, 4, 5, 6c1, 6c2		-15	-15	-15	-15
	Saldo	23	-101	14	-19	-10

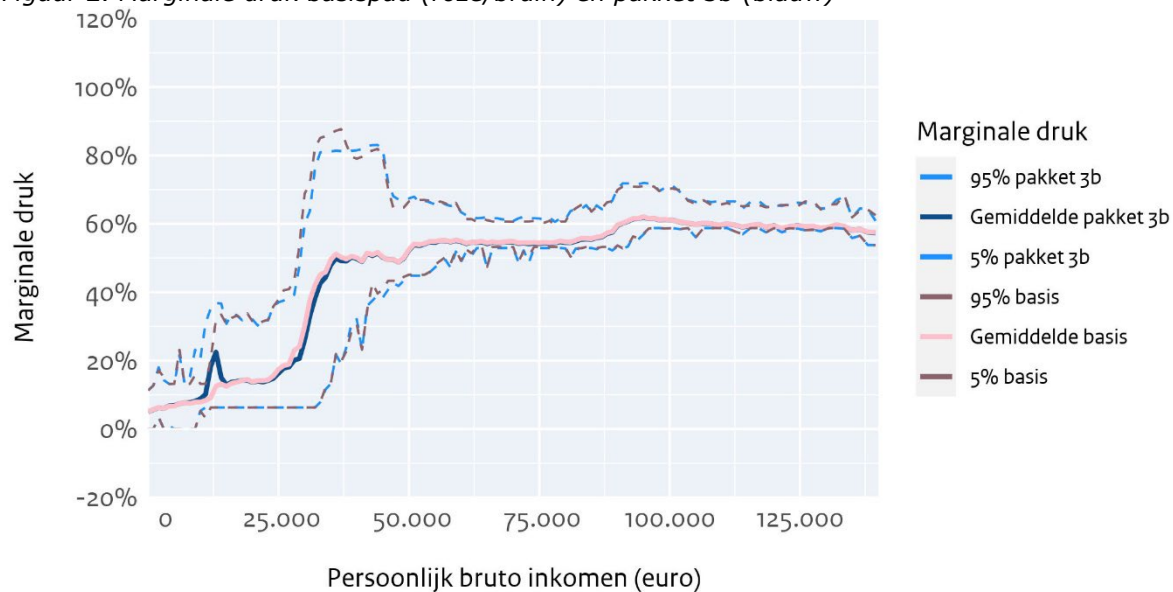
Tabel 9. Budgettaire tabel pakket 3b

	Maatregel in mln euro's (min-teken is saldoverbeterend)	2024	2025	2026	2027	2028
1	Koopkracht en lastenverlichting voor werkende middeninkomens		650	1200	1650	2000
	w.v. verlagen AHK met €435 en verhogen afbouwpunt AHK		-1828	-1829	-1755	-1632
	w.v. inzet verlaging tarief eerste schijf		2479	3070	3411	3659
4	Terugdringen armoede: hoger kindgebonden budget	0	300	300	300	300
	w.v. aanpak knelpunt niet vrijwillig elders verblijvende partner kindgebonden budget		0,5	6	6	6
	w.v. verhoging kindgebonden budget	29	367	507	637	753
	w.v. verhoging afbouwpercentage kindgebonden budget naar 8,50%	-6	-81	-216	-341	-446
5	Terugdringen armoede: verhogen huurtoeslag	0	500	500	500	500
	w.v. afbouwpaden harmoniseren, en benaderen lineaire afbouw in 2025 en invoeren in 2026	PM	205	275	275	275
	w.v. verhogen huurtoeslag vanaf 2026		0	225	225	225
	w.v. terugsluis latere infasering ca. verhoging huurtoeslag d.m.v. lastenverlichting		225	0	0	0
6c1	Envelop gerichte lastenverlichting burgers		2500	2500	0	0
	w.v. inzet verlaging tarief eerste schijf		2500	2500	0	0
6c2	Compensatie burgers (inkomstenbelasting)		0	171	2941	3124
	w.v. inzet verlaging tarief eerste schijf		0	171	2941	3124
47	Lastenverzwaring burgers via tarief eerste schijf		0	0	-165	-339
	Reservering Caribisch Nederland		15	15	15	15
	Dekking Caribisch Nederland uit reeksen 1, 2, 4, 5, 6c1, 6c2		-15	-15	-15	-15
	Saldo	23	-83	37	9	40

Figuur 1. Marginale druk basis (roze/bruin) en pakket 2 (blauw)

Figuur 2. Marginale druk basispad (roze/bruin) en pakket 3b (blauw)

Tabel 10. Inkomensvoortgang bij stap naar werk (van bijstand naar wml, 2028)

	Basis	Pakket 2	Pakket 3b
alleenverdiener met kinderen	6%	6%	6%
alleenstaande	40%	40%	40%
alleenstaande ouder (gaat 4 dagen werken)	16%	16%	16%